Eiropas Reģionu komitejas atzinums par tematu "Vienotā tirgus ārkārtas instruments"

(2023/C 157/11)

Ziņotāja:	*Muhterem ARAS* (DE/Zaļie), Bādenes-Virtembergas landtāga priekšsēdētāja
Atsauces:	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par vienotā tirgus ārkārtējā stāvokļa instrumenta izveidi un Padomes Regulas (EK) Nr. 2679/98 atcelšanu COM(2022) 459 final Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz ārkārtas procedūrām atbilstības novērtēšanai, kopīgu specifikāciju pieņemšanai un tirgus uzraudzībai sakarā ar vienotā tirgus ārkārtas situāciju groza Regulas (ES) 2016/424, (ES) 2016/425, (ES) 2016/426, (ES) 2019/1009 un (ES) Nr. 305/2011 COM(2022) 461 final Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko attiecībā uz ārkārtas procedūrām atbilstības novērtēšanai, kopīgu specifikāciju pieņemšanai un tirgus uzraudzībai sakarā ar vienotā tirgus ārkārtas situāciju groza Direktīvas 2000/14/EK, 2006/42/EK, 2010/35/ES, 2013/29/ES, 2014/28/ES, 2014/29/ES, 2014/30/ES, 2014/31/ES, 2014/32/ES, 2014/33/ES, 2014/34/ES, 2014/35/ES, 2014/53/ES un 2014/68/ES COM(2022) 462 final

I. **IETEIKUMI GROZĪJUMIEM**

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par vienotā tirgus ārkārtējā stāvokļa instrumenta izveidi un Padomes Regulas (EK) Nr. 2679/98 atcelšanu

COM(2022) 459 final

1. grozījums

33. apsvēruma grozījums

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Turklāt, lai nodrošinātu krīzē būtisku preču pieejamību ārkārtējā stāvoklī vienotajā tirgū, Komisija var ieteikt dalībvalstīm veikt stratēģisko rezervju sadali, pienācīgi ievērojot solidaritātes, nepieciešamības un proporcionalitātes principus.	Turklāt, lai nodrošinātu krīzē būtisku preču pieejamību ārkārtējā stāvoklī vienotajā tirgū, Komisija var ieteikt dalībvalstīm veikt stratēģisko rezervju sadali, pienācīgi ievērojot solidaritātes, nepieciešamības un proporcionalitātes principus. ***Jāņem vērā dažādās vietējās un reģionālās vajadzības, piemēram, tālākos reģionos, blīvi apdzīvotās pilsētās, lauku apvidos vai pierobežas reģionos.***

Pamatojums

Pašsaprotams

2. grozījums

1. panta 3. punkta grozījums

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstis regulāri veic informācijas apmaiņu savā starpā un ar Komisiju par visiem jautājumiem, kuri ietilpst šīs regulas darbības jomā.	Dalībvalstis regulāri veic informācijas apmaiņu savā starpā un ar Komisiju***, kā arī Eiropas Parlamentu, Eiropas Reģionu komiteju un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju*** par visiem jautājumiem, kuri ietilpst šīs regulas darbības jomā.

Pamatojums

Vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir jāīsteno daudzi pasākumi, kas aktivizēti saskaņā ar vienotā tirgus ārkārtas instrumentu. Tāpēc tās būtu vismaz jāinformē, iesaistot RK.

3. grozījums

2. panta 8. punkta grozījums

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Šī regula neskar dalībvalstu atbildību par valsts drošības aizsardzību vai to tiesības aizsargāt citas būtiskas valsts funkcijas, tajā skaitā valsts teritoriālās integritātes nodrošināšanu un likuma un kārtības uzturēšanu.	Šī regula neskar dalībvalstu ***vispārējo*** atbildību par valsts drošības aizsardzību vai to tiesības aizsargāt citas būtiskas valsts funkcijas, tajā skaitā valsts teritoriālās integritātes nodrošināšanu un likuma un kārtības uzturēšanu.

Pamatojums

Skaidrības labad ir jāpievieno vārds "vispārējo", lai saglabātu brīvas aprites noteikumus 16. un turpmākajos pantos.

4. grozījums

4. panta 3. punkta grozījums un papildinājums

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Padomdevēju grupu vada un tās sekretariāta darbību nodrošina Komisija. Komisija var uzaicināt piedalīties padomdevējas grupas sanāksmēs novērotāja statusā ***Eiropas Parlamenta pārstāvi***, pārstāvjus no EBTA valstīm, kuras ir parakstījušas Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu, uzņēmēju pārstāvjus, ieinteresēto personu organizācijas, sociālos partnerus un ekspertus. Tā uzaicina pārstāvjus no citām krīzē būtiskām Savienības līmeņa struktūrām piedalīties padomdevēju grupas attiecīgajās sanāksmēs novērotāju statusā.	Padomdevēju grupu vada un tās sekretariāta darbību nodrošina Komisija. ***Pastāvīgi padomdevēju grupas locekļi ir arī Eiropas Parlamenta un Eiropas Reģionu komitejas pārstāvji.*** Komisija var uzaicināt piedalīties padomdevējas grupas sanāksmēs novērotāja statusā pārstāvjus no EBTA valstīm, kuras ir parakstījušas Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu, uzņēmēju pārstāvjus, ieinteresēto personu organizācijas, sociālos partnerus un ekspertus. Tā uzaicina pārstāvjus no citām krīzē būtiskām Savienības līmeņa struktūrām piedalīties padomdevēju grupas attiecīgajās sanāksmēs novērotāju statusā.

Pamatojums

Eiropas Parlamentam un Eiropas Reģionu komitejai jābūt pārstāvētai padomdevējā grupā ar pastāvīgām vietām, lai nodrošinātu parlamentāro uzraudzību un iesaistītu vietējās un reģionālās pašvaldības, kas īsteno ES tiesību aktus uz vietas. Vietējās un reģionālās pašvaldības ir arī tās, kas ir tieši pakļautas krīzes problēmām un ietekmei un var sniegt nepastarpinātus ziņojumus. Vietējo un reģionālo pašvaldību intereses padomdevēju grupā var pārstāvēt Eiropas Reģionu komiteja.

5. grozījums

5. panta 1. punkta grozījums

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstis izrauga centrālos koordinācijas birojus, kuri atbild par kontaktiem, koordināciju un informācijas apmaiņu ar pārējo dalībvalstu centrālajiem koordinācijas birojiem un Savienības līmeņa centrālo koordinācijas biroju saskaņā ar šo regulu. Šādi koordinācijas biroji koordinē un apkopo no attiecīgajām valsts kompetentajām iestādēm saņemto informāciju.	Dalībvalstis***, iesaistot vietējās un reģionālās pašvaldības,*** izrauga centrālos koordinācijas birojus, kuri atbild par kontaktiem, koordināciju un informācijas apmaiņu ar pārējo dalībvalstu centrālajiem koordinācijas birojiem un Savienības līmeņa centrālo koordinācijas biroju saskaņā ar šo regulu. Šādi koordinācijas biroji koordinē un apkopo no attiecīgajām valsts***, reģionālajām un vietējām*** kompetentajām iestādēm saņemto informāciju.

Pamatojums

Ierosināts iesaistīt reģionālās un vietējās iestādes, jo valstu koordinācijas biroji vien nevar nodrošināt informācijas apmaiņu. Atkarībā no dalībvalstu politiskās un konstitucionālās struktūras papildus var izveidot reģionālos vai vietējos birojus.

6. grozījums

Papildina 6. panta 1. punkta a) apakšpunktu

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
a) sadarbību starp valsts un Savienības līmeņa kompetentajām iestādēm vienotā tirgus modrības un ārkārtēja režīma pārvaldībai vienotā tirgus nozarēs, kad ir ieviests kāds no šiem režīmiem;	a) sadarbību starp ***vietējā, reģionālā,*** valsts un Savienības līmeņa kompetentajām iestādēm vienotā tirgus modrības un ārkārtēja režīma pārvaldībai vienotā tirgus nozarēs, kad ir ieviests kāds no šiem režīmiem;

Pamatojums

Vietējo un reģionālo pašvaldību iesaiste.

7. grozījums

Papildina 6. panta 2. punkta a) apakšpunktu

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
saraksts, kurā uzskaitītas attiecīgās valsts kompetentās iestādes, saskaņā ar 5. pantu izraudzītie centrālie koordinācijas biroji un 21. pantā minētie vienotie kontaktpunkti, to kontaktinformācija, kā arī uzdevumi un pienākumi, kas tiem saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir noteikti modrības un ārkārtēja režīma laikā;	saraksts, kurā uzskaitītas attiecīgās valsts***, reģionālās un vietējās*** kompetentās iestādes, saskaņā ar 5. pantu izraudzītie centrālie koordinācijas biroji un 21. pantā minētie vienotie kontaktpunkti, to kontaktinformācija, kā arī uzdevumi un pienākumi, kas tiem saskaņā ar valsts tiesību aktiem ir noteikti modrības un ārkārtēja režīma laikā;

Pamatojums

Ierosināts atkarībā no dalībvalstu struktūras iesaistīt vietējo un reģionālo līmeni.

8. grozījums

Papildina un groza 8. panta 3. punkta c) apakšpunktu

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
ģeogrāfiskais apgabals; traucējuma vai iespējamā traucējuma skartā vienotā tirgus daļa; ietekme uz konkrētiem ģeogrāfiskiem apgabaliem, kas ir īpaši neaizsargāti pret piegādes ķēžu traucējumiem vai kurus šādi traucējumi var skart ar lielāku varbūtību, tajā skaitā uz ES tālākajiem reģioniem;	ģeogrāfiskais apgabals; traucējuma vai iespējamā traucējuma skartā vienotā tirgus daļa; ietekme uz konkrētiem ģeogrāfiskiem apgabaliem, kas ir īpaši neaizsargāti pret piegādes ķēžu traucējumiem vai kurus šādi traucējumi var skart ar lielāku varbūtību, tajā skaitā uz ES ***pierobežas reģioniem un*** tālākajiem reģioniem;

Pamatojums

Pašsaprotams

9. grozījums

9. panta 1. punkta a) apakšpunkta grozījums

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Ja Komisija, ņemot vērā padomdevējas grupas sniegto atzinumu, uzskata, ka pastāv 3. panta 2. punktā minētais apdraudējums, tā ar īstenošanas aktu aktivizē modrības režīmu uz laikposmu, kas nepārsniedz sešus mēnešus. Šādā īstenošanas aktā iekļauj:	Ja Komisija, ņemot vērā padomdevējas grupas sniegto atzinumu, uzskata, ka pastāv 3. panta 2. punktā minētais apdraudējums, tā ar īstenošanas aktu aktivizē modrības režīmu uz laikposmu, kas nepārsniedz sešus mēnešus. Šādā īstenošanas aktā iekļauj:
a) krīzes iespējamās ietekmes novērtējumu;	a) krīzes iespējamās ietekmes***, tostarp pierobežas reģionu īpašās situācijas*** novērtējumu;

Pamatojums

Pašsaprotams

10. grozījums

11. panta 5. punkta grozījums

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Valstu kompetentās iestādes pienācīgi ņem vērā administratīvo slodzi, ko informācijas pieprasījumi var radīt uzņēmējiem, sevišķi MVU, un nodrošina, lai ***tas*** būtu ***minimāls***.	Valstu kompetentās iestādes pienācīgi ņem vērā administratīvo slodzi, ko informācijas pieprasījumi var radīt uzņēmējiem, sevišķi MVU, un nodrošina, lai ***pieprasījumu saturs*** būtu ***samērīgs un nepārsniegtu to, kas ir vajadzīgs 9. panta izpildei***.

Pamatojums

Nav pieļaujams nevajadzīgs slogs uzņēmumiem.

11. grozījums

Papildina 12. panta 2. punkta a) apakšpunktu

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Komisija var ar īstenošanas aktiem prasīt, lai dalībvalstis sniegtu par precēm, kuras ir uzskaitītas atbilstīgi 9. panta 1. punktam pieņemtajā īstenošanas aktā, informāciju par visu tālāk minēto:	Komisija var ar īstenošanas aktiem prasīt, lai dalībvalstis sniegtu par precēm, kuras ir uzskaitītas atbilstīgi 9. panta 1. punktam pieņemtajā īstenošanas aktā, informāciju par visu tālāk minēto:
a) pašreizējie krājumi to teritorijā;	a) pašreizējie krājumi ***un atrašanās vietas*** to teritorijā;

Pamatojums

Ir svarīgi noskaidrot, vai dalībvalstis uzglabā krīzes pārvarēšanai vajadzīgas preces, lai ārkārtas situācijā tās varētu savlaicīgi nogādāt arī uz attālām teritorijām.

12. grozījums

12. panta 3. punkta grozījums

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Pienācīgi ņemot vērā to teritorijā uzņēmēju rīcībā esošos vai veidojošos krājumus, dalībvalstis pieliek visas pūles, lai izveidotu stratēģiskas nozīmes preču stratēģiskās rezerves, kas noteiktas saskaņā ar 1. punktu. Komisija sniedz atbalstu dalībvalstīm, lai koordinētu un racionalizētu to centienus.	Pienācīgi ņemot vērā to teritorijā uzņēmēju rīcībā esošos vai veidojošos krājumus ***un teritoriālo līdzsvaru un īpašu uzmanību pievēršot salu, kalnu un citiem attāliem reģioniem,*** dalībvalstis pieliek visas pūles, lai izveidotu stratēģiskas nozīmes preču stratēģiskās rezerves, kas noteiktas saskaņā ar 1. punktu. Komisija sniedz atbalstu dalībvalstīm, lai koordinētu un racionalizētu to centienus.

Pamatojums

Pašsaprotams

13. grozījums

15. panta 1. punkta grozījums

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Ja Komisija, ņemot vērā padomdevējas grupas sniegto atzinumu, uzskata, ka ir nepieciešams pagarināt vienotā tirgus ārkārtējo režīmu, tā ierosina Padomei pagarināt vienotā tirgus ārkārtējo režīmu. Ņemot vērā steidzamas un ārkārtējas apstākļu izmaiņas, Komisija cenšas to izdarīt ne vēlāk kā 30 dienas pirms tā perioda beigām, kurā ir aktivizēts vienotā tirgus ārkārtējais režīms. Padome ar īstenošanas aktu var pagarināt vienotā tirgus ārkārtējo režīmu ne vairāk kā par sešiem mēnešiem.	Ja Komisija, ņemot vērā padomdevējas grupas sniegto atzinumu, uzskata, ka ir nepieciešams pagarināt vienotā tirgus ārkārtējo režīmu, tā ierosina Padomei pagarināt vienotā tirgus ārkārtējo režīmu. Ņemot vērā steidzamas un ārkārtējas apstākļu izmaiņas, Komisija cenšas to izdarīt ne vēlāk kā 30 dienas pirms tā perioda beigām, kurā ir aktivizēts vienotā tirgus ārkārtējais režīms. Padome ar īstenošanas aktu var pagarināt vienotā tirgus ārkārtējo režīmu ne vairāk kā par sešiem mēnešiem. ***Ja termiņš netiek pagarināts, vienotā tirgus ārkārtas režīms automātiski zaudē spēku.***

Pamatojums

Ārkārtas pasākumiem vienmēr jābūt ierobežotiem laikā un tiem ir jābeidzas automātiski, lai novērstu ļaunprātīgu izmantošanu. Tas ir minēts 14. panta 3. punktā par aktivizēšanu, bet ne pantā par dezaktivēšanu. Tāpēc ierosināts precizējums.

14. grozījums

16. panta 1. punkta grozījums

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Pieņemot un piemērojot valsts pasākumus, reaģējot uz vienotā tirgus ārkārtēju stāvokli un krīzi, dalībvalstis nodrošina, ka to rīcība pilnīgi atbilst Līgumam un Savienības tiesību aktiem, it īpaši šajā pantā noteiktajām prasībām.	Pieņemot un piemērojot valsts pasākumus, reaģējot uz vienotā tirgus ārkārtēju stāvokli un krīzi, dalībvalstis nodrošina, ka to rīcība ***(galvenokārt saskaņā ar Šengenas Robežu kodeksu īstenotie pasākumi)*** pilnīgi atbilst Līgumam un Savienības tiesību aktiem, it īpaši ***prioritārajām*** šajā pantā noteiktajām prasībām.

Pamatojums

Lai vienotā tirgus ārkārtas instrumenta noteikumi par brīvu pārvietošanos būtu efektīvi, tiem daļēji jāprevalē pār Šengenas Robežu kodeksu, jo pretējā gadījumā dalībvalstis var ieviest vienpusēju un nekoordinētu robežkontroli, kas pēc savas būtības varētu nozīmēt robežu slēgšanu.

15. grozījums

16. panta 2. punkta grozījums

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Katru ierobežojumu ierobežo laikā un atceļ, tiklīdz apstākļi atļauj. Nosakot ierobežojumus, jāņem vērā arī apstākļi pierobežas reģionos.	Katru ierobežojumu ierobežo laikā***, regulāri pārbauda*** un atceļ, tiklīdz apstākļi atļauj. Nosakot ierobežojumus, jāņem vērā arī apstākļi pierobežas reģionos.

Pamatojums

Pašsaprotams

16. grozījums

16. panta 5. punkta grozījums un papildinājums

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstis nodrošina, ka visas attiecīgās ieinteresētās personas tiek informētas par pasākumiem, kas ierobežo preču, pakalpojumu un personu, to vidū darba ņēmēju un pakalpojumu sniedzēju, brīvu kustību, pirms to stāšanās spēkā. Dalībvalstis nodrošina pastāvīgu dialogu ar ieinteresētajām personām, ieskaitot saziņu ar sociālajiem partneriem un starptautiskajiem partneriem.	Dalībvalstis nodrošina, ka visas attiecīgās ieinteresētās personas***, kā arī vietējās un reģionālās pašvaldības*** tiek informētas par pasākumiem, kas ierobežo preču, pakalpojumu un personu, to vidū darba ņēmēju un pakalpojumu sniedzēju, brīvu kustību, pirms to stāšanās spēkā. Dalībvalstis nodrošina pastāvīgu dialogu ar ieinteresētajām personām, ieskaitot saziņu ar **Eiropas Reģionu komiteju,** sociālajiem partneriem un starptautiskajiem partneriem.

Pamatojums

Nodrošināts, ka tiek iekļautas vietējās un reģionālās pašvaldības.

17. grozījums

19. panta 2. punkta grozījums

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstis iesniedz Komisijai paziņojumu par iemesliem, kuru dēļ šāda pasākuma ieviešana ir pamatota un samērīga, ja iemesli jau nav skaidri norādīti paziņotajā pasākumā. Dalībvalstis iesniedz Komisijai pilnu to ***valsts normatīvo vai administratīvo*** aktu tekstu, kuros ietverts pasākums vai kuri ir grozīti ar šo pasākumu.	Dalībvalstis iesniedz Komisijai paziņojumu par iemesliem, kuru dēļ šāda pasākuma ieviešana ir pamatota un samērīga, ja iemesli jau nav skaidri norādīti paziņotajā pasākumā. Dalībvalstis iesniedz Komisijai pilnu to ***šajās valstīs piemērojamo tiesību*** aktu tekstu, kuros ietverts pasākums vai kuri ir grozīti ar šo pasākumu.

Pamatojums

Dažās dalībvalstīs reģioni var pieņemt savus vai papildu noteikumus, tāpēc būtu jāmin ne tikai valstu tiesību akti, bet gan visi attiecīgajā dalībvalstī piemērojamie tiesību akti.

18. grozījums

21. panta 2. punkta grozījums

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstis nodrošina, ka pilsoņi, patērētāji, uzņēmēji un darba ņēmēji un to pārstāvji pēc pieprasījuma un ar attiecīgo vienoto kontaktpunktu starpniecību var saņemt informāciju no kompetentajām iestādēm par to, kā parasti tiek interpretēti un piemēroti attiecīgie valsts noteiktie krīzes pārvarēšanas pasākumi. Vajadzības gadījumā šādā informācijā jāiekļauj detalizēti norādījumi. Informāciju sniedz skaidrā, saprotamā un uztveramā valodā. Tā ir viegli pieejama no tālienes un elektroniski, un to pastāvīgi atjaunina.	Dalībvalstis nodrošina, ka pilsoņi, patērētāji, ***vietējās un reģionālās pašvaldības,*** uzņēmēji un darba ņēmēji un to pārstāvji pēc pieprasījuma un ar attiecīgo vienoto kontaktpunktu starpniecību var saņemt informāciju no kompetentajām iestādēm par to, kā parasti tiek interpretēti un piemēroti attiecīgie valsts noteiktie krīzes pārvarēšanas pasākumi. Vajadzības gadījumā šādā informācijā jāiekļauj detalizēti norādījumi. Informāciju sniedz skaidrā, saprotamā un uztveramā valodā. Tā ir viegli pieejama no tālienes un elektroniski, un to pastāvīgi atjaunina.

Pamatojums

Būtu jānodrošina, ka visiem ir iespējas piekļūt dalībvalstu vienotajiem kontaktpunktiem. Šādas iespējas var uzlabot reģionālais līmenis. Tas ir īpaši svarīgi pierobežas reģionos un nomaļās teritorijās.

19. grozījums

22. panta 2. punkta grozījums

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Savienības līmeņa vienotajā kontaktpunktā pilsoņiem, patērētājiem, uzņēmējiem, darba ņēmējiem un viņu pārstāvjiem tiek sniegta šāda palīdzība: (..)	Savienības līmeņa vienotajā kontaktpunktā pilsoņiem, patērētājiem, ***vietējām un reģionālajām pašvaldībām,*** uzņēmējiem, darba ņēmējiem un viņu pārstāvjiem tiek sniegta šāda palīdzība: (..)

Pamatojums

Nodrošināts, ka tiek iekļautas vietējās un reģionālās pašvaldības.

20. grozījums

24. panta 1. punkta grozījums

Eiropas Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Ja pastāv nopietns ar krīzi saistīts deficīts vai tā tūlītējas briesmas, Komisija var uzaicināt pārstāvības organizācijas vai uzņēmējus krīzē būtiskās piegādes ķēdēs noteiktā termiņā brīvprātīgi sniegt Komisijai specifisku informāciju par ražošanas jaudām un iespējamiem krīzē būtisko preču un to sastāvdaļu krājumiem Savienības ražotnēs un trešo valstu ražotnēs, kuras tās pārvalda, ar kurām tās slēdz līgumus vai no kurām iepērk krājumus, kā arī informāciju noteiktā termiņā par attiecīgiem piegādes ķēdes pārtraukumiem.	Ja pastāv nopietns ar krīzi saistīts deficīts vai tā tūlītējas briesmas, Komisija var uzaicināt pārstāvības organizācijas vai uzņēmējus krīzē būtiskās piegādes ķēdēs noteiktā termiņā brīvprātīgi sniegt Komisijai specifisku informāciju par ražošanas jaudām un iespējamiem krīzē būtisko preču un to sastāvdaļu krājumiem Savienības ražotnēs un trešo valstu ražotnēs, kuras tās pārvalda, ar kurām tās slēdz līgumus vai no kurām iepērk krājumus, kā arī informāciju noteiktā termiņā par attiecīgiem piegādes ķēdes pārtraukumiem. ***Komisija nodrošina, ka līdz minimumam tiek samazināts administratīvais un komerciālais slogs ekonomikas dalībniekiem, it īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem, ka atbildes sniegšanas termiņi ir reāli un ka uzaicinājumu saturs ir samērīgs un absolūti nepieciešams.***

Pamatojums

Nav pieļaujams nevajadzīgs slogs uzņēmumiem.

II. **IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ**

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

1. atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu par vienotā tirgus ārkārtas instrumentu, lai turpmākās krīzes situācijās nodrošinātu vienotā tirgus darbību, tostarp personu brīvu pārvietošanos;

2. uzsver, ka Covid-19 pandēmijas laikā koordinēta ES rīcība deva iespēju atjaunot vienotā tirgus brīvības un ka Krievijas, pārkāpjot starptautisko tiesību normas, sāktais karš pret Ukrainu liecina, cik ātri var rasties jauna krīze;

3. norāda, ka krīzes var nopietni ietekmēt vienoto tirgu; uzsver, cik svarīgi ir uz vajadzībām orientēti pasākumi, lai varētu mazināt krīžu radītas atšķirības Eiropas, valstu, reģionālajā un vietējā līmenī, un uz vajadzībām orientēta kohēzijas politika, kas ar tādiem pašiem mērķiem vairo noturību pret krīzēm;

4. atkārtoti norāda, ka it īpaši preču, personu un pakalpojumu brīva aprite ir jāpasargā no krīzēm; uzsver pierobežas reģionu īpašo nozīmi vienotā tirgus darbībā;

5. uzsver, ka uz teritorijām, uz kurām attiecas Līguma par Eiropas Savienības darbību 174. pants, krīzes atstāj īpašu ietekmi, jo sava stāvokļa dēļ tās jau tāpat saskaras ar problēmām;

6. tāpēc uzskata, ka vienotajam tirgum ir vajadzīgs stingrs vispārējs ES krīžu pārvaldības regulējums, kas papildinātu spēkā esošos un plānotos nozaru noteikumus;

Robežu pārvaldības aspekts vienotā tirgus ārkārtas instrumentā

7. uzsver, ka it īpaši pierobežas reģioni cieš no krīzes izraisītas un it īpaši no vienpusējas un īstermiņa robežu slēgšanas; tā skar visu pārrobežu sadarbību tādās jomās kā izglītība, veselība un enerģētika, kā arī preču transports, pārrobežu darba ņēmēji, pakalpojumu sniedzēji, kā arī ģimenes un citas cilvēku savstarpējās attiecības;

8. īpaši norāda, ka robežkontrole pēc būtības līdzinās robežu slēgšanai, jo robežšķērsošanas vietās veidojas kilometriem gari sastrēgumi;

9. tāpēc aicina Eiropas Komisiju noteikt, ka vienotā tirgus ārkārtas instrumenta brīvas pārvietošanās noteikumi daļēji prevalē pār Šengenas Robežu kodeksu, lai krīzes laikā nodrošinātu gan personu brīvu pārvietošanos, gan pakalpojumu un preču brīvu apriti;

10. aicina Padomi pēc regulas stāšanās spēkā sākt sarunas ar trešām valstīm pie ES ārējām robežām, lai panāktu atbilstošu brīvas pārvietošanās noteikumu ievērošanu;

11. šajā saistībā norāda uz savu atzinumu par Šengenas zonas pārvaldības pārskatīšanu ([1]), kurā aicināts stingri ierobežot robežkontroli pie iekšējām robežām līdz kopumā ne vairāk kā 24 mēnešiem un paskaidrot, kāpēc nav piemēroti alternatīvi pasākumi;

12. mudina Padomi arī izbeigt bloķēt Eiropas pārrobežu mehānisma (*ECBM*) izveidi, lai pie robežām varētu īstenot vienkāršus starpvaldību risinājumus;

Reģionu viedoklis par vienotā tirgus ārkārtas instrumentu

13. kopumā atzinīgi vērtē to, ka priekšlikumā izraudzīta vietējiem apstākļiem pielāgota pieeja un uzsvars likts uz ceļošanu un uzņēmējdarbību; vienlaikus aicina nodrošināt, ka vienotā tirgus ārkārtas instrumentam ir spēcīgāka teritoriālā dimensija, lai tas efektīvi darbotos vietējā līmenī;

14. minēto apsvērumu dēļ aicina pastāvīgi iesaistīt Eiropas Reģionu komitejas pārstāvjus padomdevēju grupā;

15. aicina arī centrālo koordinācijas biroju izveidē iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības un nodrošināt vienlīdzīgas iespējas piekļūt vienotajam kontaktpunktam valsts līmenī un vienotajam kontaktpunktam Savienības līmenī;

16. vēlreiz norāda, ka (iespējamas) krīzes pārvarēšanai vajadzīgās preces vienotajā tirgū nav sadalītas vienmērīgi; uzsver, ka vajadzīga patiesa Eiropas solidaritāte, lai nodrošinātu šādu preču sadali smagi skartiem reģioniem; šajā saistībā atzinīgi vērtē eksporta ierobežošanas aizliegumu;

17. ierosina visā priekšlikumā vairāk saskaņot attiecīgās definīcijas un kritērijus un šajā saistībā vairāk ņemt vērā reģionu intereses;

Vienotā tirgus ārkārtas instrumenta pārvaldība

18. šajā saistībā uzsver nepieciešamību precizēt atsevišķas definīcijas, lai panāktu juridisko noteiktību un precizētu, ar kādiem nosacījumiem, kādos apstākļos un kādās krīzes situācijās ir jāizmanto ārkārtas instruments;

19. atzinīgi vērtē ierosināto luksofora sistēmu ar trim posmiem (proti, ārpuskārtas pasākumu plānošana, vienotā tirgus uzraudzība un vienotā tirgus ārkārtas situācija), kas uzlabos krīžu novēršanu, sagatavotību krīzēm un to pārvaldību;

20. ļoti atzinīgi vērtē uzsvaru uz informācijas apmaiņu, saziņu un koordināciju starp dalībvalstīm un mudina jaunu krīžu gadījumiem izveidot kopīgu tiešsaistes informācijas saskarni, piemēram, tādu kā *Re-open EU*, kas darbojās Covid-19 pandēmijas laikā;

21. uzsver, ka jānodrošina papildināmība un saskaņotība ar nozaru un citiem vispārējiem noteikumiem (it īpaši Šengenas Robežu kodeksu), lai nepalielinātu juridisko nenoteiktību;

([1]) Eiropas Reģionu komitejas atzinums "Pārskatīta Šengenas zonas pārvaldība" (COR-2022-01129-00-01) (OV C 498, 30.12.2022., 114. lpp.).

22. atkārtoti vērš uzmanību uz subsidiaritātes un proporcionalitātes principu un norāda, ka Komisijas priekšlikums ir ļoti tālejošs; uzsver, cik svarīgi ir instrumenta piemērošanas gaitā nodrošināt pietiekamu kontroli un pārredzamību, lai pārbaudītu un līdzsvarotu iespējamu un tālejošu Komisijai uzticēto pilnvaru paplašināšanu, un norāda, ka to var panākt tikai ar skaidriem un viennozīmīgiem kritērijiem un skaitliski izteiktām robežvērtībām, ko papildina pareiza procedūra, kura nodrošina ne tikai dalībvalstu un Eiropas Parlamenta, bet arī valstu un reģionu parlamentu iesaisti;

23. uzsver, ka visos ārkārtas pasākumos ir jāgarantē darba tiesību un pamattiesību, tostarp sociālo, darba ņēmēju tiesību un arodbiedrību tiesību, efektīva izpilde un pilnīga ievērošana;

24. aicina vēlreiz apsvērt, cik nepieciešama un samērīga ir piegādes ķēžu uzraudzība, informācijas vākšana no uzņēmumiem un pienākums piešķirt prioritāti krīzē būtisku preču ražošanai, jo tieši krīzes laikā nebūtu pieļaujams liels papildu slogs uzņēmumiem un it īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem; vismaz būtu jāpagarina īsie atbildēšanas termiņi;

25. atzinīgi vērtē stratēģiski svarīgu produktu atbilstības novērtēšanas paātrināšanu; ierosina to paplašināt arī uz citām produktu grupām;

26. aicina Eiropas Komisiju uzlabot kopīgo iepirkuma pasākumu pārredzamību un mācīties no kļūdām, kas tika pieļautas, slēdzot līgumus ar Covid-19 vakcīnu ražotājiem;

27. nobeigumā atzinīgi vērtē notiekošās debates par Eiropas stratēģiskās autonomijas stiprināšanu neatkarīgi no krīzēm un pauž cerību, ka Eiropas Komisija nāks klajā ar likumprojektu par kritiski svarīgām izejvielām; šajā saistībā aicina Eiropas Komisiju savā tiesību akta projektā iekļaut RK atzinumā "Rīcības plāns kritiski svarīgo izejvielu jomā" ([2]) izklāstītos priekšlikumus.

Briselē, 2023. gada 8. februārī

Eiropas Reģionu komitejas priekšsēdētājs

Vasco ALVES CORDEIRO

([2]) Eiropas Reģionu komitejas atzinums "Rīcības plāns kritiski svarīgo izejvielu jomā" (COR-2020-04292-00-01) (OV C 175, 7.5.2021., 10. lpp.).